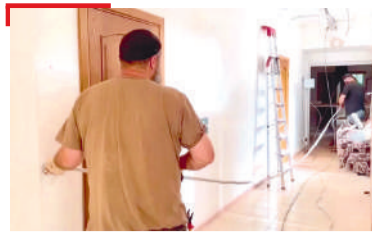

СПОРТ
Журналиста Кхоартой Мурада хетаяь жӀакех яхь хилар МагӀалбике

16

ДЕШАР
Наьсарера № 1 йола гимнази тоаеш латт

15

СЕРДАЛО

WWW.SERDALO.RU

ГӀАЛГӀАЙ МЕХКА КЪАМАН ЮКЪАРА ГАЗЕТ

№27 (12654)
Кимарса бутт,
25 ди, 2024 шу

Газет арадувл 1923-ча шера майтсела бетта 1-ча дийнахьа денз

1973-ча шера «Сердало» газета «Сийлен хьарак» яха орден енай

НАЪХА ХЪАШТАШ

Бахархоша, хьаьшаша салоӀаш йола моттиг хургья Магасера Алане доазув

4

БОКЪОНАШ ЛОРАЯР

Наьха бокъонаш лораечо а Илман, дешара Министерствос а цхьана ГӀаийцар мехкахой

5

ШАХЪАРА ВАХАР

Базорканаькъан Идриса цӀерах бола МагӀалбикера урам тоабеш боахк болхлоь

6

КУЛЬТУРА

«Моттига зирак» яха проект кхоачашгърах, дийцар вайцига

8

ТЕАТР

Эрсий театро «БӀаьшерий боадонгара» яхача спектаклага хьажа бех

10

@gserdalo

vk.com/gserdalo

Дзен сердало

www.serdalo.ru

Беркат даржар

Бетта 20 тонн совгӀа кхача луш, хургья вай шурий комбинат

2

Миноташца дусташ дар вахар

ГӀалгӀайчен лораш нийсбелар, эшача хана, эшача моттиге

2

ГалгIайчен Росгварде бIухошта, сийленг оттадир

Гаьгенаькъан Мартина

Шоай декхараш кхоачашдеш бейнача Росгварде болхлошта, сийленг оттадир вай мехка. Цу оагIон 20 шу дизара хетадаь дар из гIулакх. Сийленг хьаделлаш йола кхетаче Навсаре дIайихьар. Из хоам «Сердалога» бир цу моттигера.

«Сийленг хьаделлача хьийха дукха хьаьший бар. Царна юкье вар Кьилбаседа Кавказерча куран Жукова орден лелаеача Росгварде тIема-политически балха кулгалду Чернованов Сергей, РФ президента СКФО гIолла волча массазарча викала ГIонча вола Валиев Айдамир, республикерча пачахьалкхен кулгалхочун хьалхара ГIонча Йовлой Мухьмад. Мехкадаьгара Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьлагара къамаьл дIадеш, доккха баркал аьлар цо Росгварде болхлошта, шоашта тIалатта декхараш бехтокхаме, дизза кхоачашдеш къахьегарах», - йоах тхога бенача хоамо.

«Ерригача Россен атта йоацача хана; терроризм, экстремизм яха доккха зуламаш хоададара тIехьа дукха къахьегаш, цул совгIа, Даьхен гIулакх лорадеча хьалхалатташ, хьабоагIа уж болхлош. ХIара заман ший турпалаш ба... Аьттув болаш хилда шун, Даьхе лораш, дIахьош дола денеш. Шоай декхараш тахан санна боагIача боараме кхоачашде низ хилба дIахойодача хана а», - аьлар Кьилбаседа Кавказе терроризм яхача зулама духьале еча эскара хьалха латтача Макеев Владимира.

Беркат даржар

Бетта 20 тонн совгIа кхача луш, хургья вай шурий комбинат

Курскенаькъан ИбрахИм

Мехка чIоагIа лоархIае бола гIа баьккхар республико! Юртбоахама, экономикан хьал дикка тоадеш хургья МагIалбике хьайийлла маша даараш арахецаш йола моттиг. 20 тонн совгIа кхача арахецаш хургья цех. Шура, йогурт, кIодд, нахча, даьтта, ета шура, иштта кхьбола кхача воай мехкара эца аьттув хургба вай, Даьла къахетамца. Из хоам «Сердалога» бир Мехкадаь зарбан болх лелабераша.

Гадвугаш да, хьатIадоагIача цу керда хьайийллача моттиге маькх, хьоарах даь тайп-тайпара даараш арахеца лаьрхIалга. Мехкарча экономиканна доккха дика дергда цу гIулакхо.

80 сага болх бе моттигаш лургья кердача цехо. Вай Мехкадас Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьлас бел-

галдир, 2030-ча шера экономикан хьал дикка айденна хила деза, аьнна, РФ президента Путин Владимира вай чIоагIо хьаллоацаш из

гIулакх хилар. Маша даараш арахецаш йола моттиг тахан воай доалахьа хилар, хам баь варгвоацаш, доккха беркат да. УнахцIена кхача

тахан воаш дахачара ийбейиш хургья вай, хIаьта ший мехка хьадаьчунга хIама кхоачаргдац!

Миноташца дусташ дар вахар

ГалгIайчен лораш нийсбелар,
эшача хана, эшача моттиге

Коазой Мадина

ГалгIайчен лораш, водителаш сихача новкьостала машинаца Санкт-Петербурге болхаш бар, цигара унахо республике цIайоалае. Новгород даькъ тIа уж тIанийсбелар ДТП яьча моттиге, цар гойтар шоашкара дика гIулакхаш, эггара чIоагIагIа эшача хана.

Сиха машинаш лелаш йолча моттиге, нийсбелар навкъа хьовзам. Массехк машин вIашкакхийтар. Эггара хьалха цига тIаера галгIай номераш йола сихача новкьостала машин, цу чу вар водитель Антошканаькъан Руслан, Хизаранаькъан Азамат, лораш Ха-

занаькъан Мухьмад, Курскенаькъан Адам. Вай лораша, шоаш миччахьа нийсбаларах, массаза из деш ма хиллара (цун масалаш дукха а да), сиха арабаьхар лозабаьраш машина чура, даггара IотIаделхаш догIа дар аьнна доацаш, царна новкьостал де эттар уж, МЧСера оарцагIа боагIараш тIехьагIо хьакхьар, 20 минот яьлча; хIаьта моттигера сихача новкьостала машина ера 2 сахьат даьлча. Цу тайпара, гаьнарча ГалгIайчера лораш эшача хана нийсбелар цу моттиге.

Вай мехкахоша яхачох, йоккхий човнаш хилар шин дезала, цу юкье бераш а долаш. Виь саг вар корта лозабаь а ийийлла човнаш йолаш а, иштта маьженаш

кагьяь а бар царех цьхабараш. Моттигера сихача новкьостала машина хьакхьачача, юхерча дарбанче уж дIабигар.

Новгороде хиннар хьахезача, ГалгIай Республикан унахцIенон министра Антошканаькъан Заремас лакха мах оттабир, ший балха новкьосташта карагIаьнначоа.

«Вай лораша дика гIулакх а шоай балхах дика кхеташ хилар а гойтар, цига тIанийсбаларах.

Доккха гIулакх да из, ала йиш я цунах. Из ший профессийовзаш а езаш а хилар масал да», - аьлар Антошканаькъан Заремас.

Цар, Новгорода доа-

зон тIа нийсбенна, цига баьча балха мах оттабеш, наьха вахар кхерама кIалхардоаккхача дика гIо даь хилар дIа а лоархIаш, республикан министра декхараш кхоачашдеш йолча Антошканаькъан Заремас царна ахчан совгIат де лаьрхIар. Цу масало цIаькха а хьагойтар; лорий болхлошта, дикал йолаш, эшача моттиге гIо де ховш хилар, яхаш, дийцар ГалгIай Республикан унахцIенон Министерстве.

Вай кагийча наха-лораша, водителаша даьчох доаккхал де йиш я, уж къахьегаш болча моттиго санна, ерригача ГалгIайчено.

«Даьхен гІулакха латт со» яха болам дІабихьар вай мехка

Гаьгенаькъан Мартина

«Даьхен гІулакха латт со» яха ерригача Россе дІахьош бола болам хьаллаьцар вай мехка. «Аьрзи» яхача лагере салоІаш дола бераш долча баха хилар республикерча Росгварде, «Даьхен Лорбой» яхача оагІон болхлой. Из хоам «Сердалога» бир цу гІулакха хьалхэаттараша.

«Кхетаче гулденна хилар, Украинера бераш юкье долаш, 300 бер. Росгварде болхлоша шоай декхарашца дувзаденна дукха хІамаш гойтар берашта. Геттара хоза хийтар берашта моллагІча хатара духьала, шоай дегІамаш лорадеш, цар гойтар.

Тема операцен доакъашхоша берашта дийцар, мел лакха мах болаш, лоархІаме да вІаший оагІув хьаллоацаш хилар, ший Даьхе езар, деналца, яхь йолаш ший вахара денош дІадахьар.

«Даьхен Лорбой» яхача филиала берашта хьалхадаьккхар, тема операцен юкье даьча лоацаш болча бІухой оагІув хьаллоацаш, массахана уж дагалоаттабеш, царга дог ураоттадеш дола кьхат яз деш, хоза сурт дохьийташ хилар; лоархІаме да тахан, аьнна.

Тема доакъашхой, чай молаш, ха дІаяхьа гулбир

Гаьгенаькъан Мартина

Украинерча тема операцен ветеранаш, чай молаш, ха дІаяхьа гулбир Илдарха-Палий тІа. Цу гІулакха хьалха эттар яр «Даьхен Лорбой»

яхача ганза моттигера филиал.

«Вахара координатораш болча Темарханаькъан Ийисас, Оздой Тимура даьча лоацаш хиннача кхетаче, Россе бІухоша

дийцар тема доакъашхой дезалашта кьоастадаьча новкьосталах. Иштта цига хьоахадир могашила хьал тахкара, лаьтган даьча далара гІулакхех, тема операцен юкье вахар хьадача бІухой цІераш массанена йов-

заргйолаш, дІабахьа безача балхах.

Шаккха оагІон пайдане, хоза дІаяхар из кхетаче», - дийцар ганза кулгалхочун гІонча йолча Новрбенаькъан Фаринас.

Вайцигарча Халкьа фронто новкьостал дергда, Токмакски кхален берашта

ГІазданаькъан Ахьмад

ГІалгІайчен Халкьа фронта моттигерча исполкома, керда дешара шу хьатІадоагІаш, Запорожски областа Токмакски кхален берашта дешара гІирс гулбергба. Цу дикача гІулакхе даьча лаца йиш

йолаш ва хІара безам болаш вар. ГІалгІайчено хьаллоацаш йолча Токмакски кхален дешархошта тІормеш, тетрадаш, кьооламаш, басараш, пеналаш, кхьбола дешара гІирс эш.

ЛоархІаме да, Токмакски

кхален хІара дешархо керда дешара шу дика дІадоладе йиш йолаш хилар. Уж бераш, Россе массадола бераш санна, деша безам болаш да, вай декхар да царна новкьостал дар», - аьлар «Сердало» газетага ГІалгІай халкьа фронто доакъашхоша. ГІалгІайчен Халкьа фрон-

то дукха дика гІулакхаш даьд. Дика хьаллоац Россе Донбасс лораеш дІахьош йолча тема операце доакъашхой а.

Царна гІо де кийчабараш бех Навсарен-Шахьарерча Халкьа фронта исполкоме. Телефон: 8 (8732) 22-27-99.

СВО доакъашхой кердача цІеношка ток чуйиллай

Гаьгенаькъан Мартина

«Даьхен Лорбой» яхача ГІалгІайчен ганза филиала вахарга хьожаш а новкьостал деш а волча сага хьалдеш латгача кердача цІагІа сердал чуйиллийта гІо дир.

Украине, лаьрххІа йола операци дІахьош волча шин доакъашхочун дезала сердал чуюллаш я, яхаш, дийцар «Сердало» газетага ци-

гарча зарбан болх лелабераша.

«БІухочун фусам-нанас Ужахьанаькъан Заремас, бІухой нанас Султгананькъан Маринас даьча кхайкаралах, кхерамзлен Іалашо а йолаш, лакха бІоагІий отадир, свет дІатасса таро хургйолаш.

Цул совгІа, говзанчаша тока саьргаш дІатовсара болх а йистебаьккхар», - аьлар хоам баьчо.

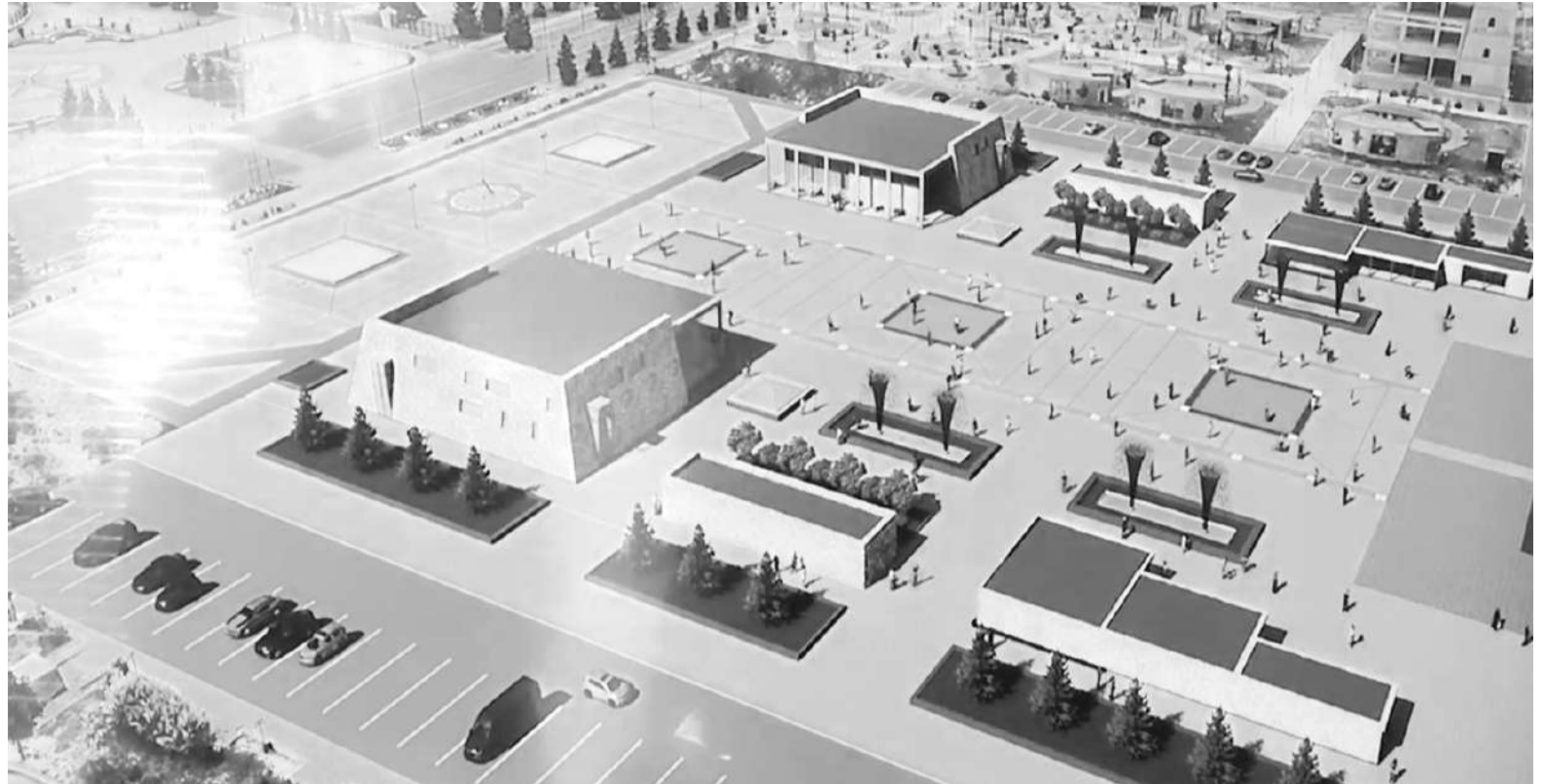
Ялат чуэцаш латт вай мехка

Коазой Мадина

Республикера ахархой, ялат чуэца болабена, къахьегаш боакк. Иан лаьрхIа дIаоттадеш дола ялат да, карарча хана чуэцаш латтар.

Геттара гIадвугаш да из Гулакх Гажарий-Юрта.

«1200 гектара тIара мукх чуэца безаш ба укхаза болхлой. Сатийсар кхоачашхиннад ала мегаргдолаш да, Даьла къахетамца. Цъан гектара тIара 25-30 центнер ялат чуэцаш латт. Белгалде деза, укх шера вай мехка кIаи хьоари 1,5 дукхагIа дIа-хьа дахьийта лаьрхIалга», - йоах тхогарча хоамо.

Бахархоша, хьаьшаша салоIаш йола моттиг хургья Магасера Алане доазув

Султиганаькъан Йоакъап

2025-ча шера мехкара бахархой, хьатIауха хьаьший салаIа гуллуш йола моттиг хургья Алане доазув. Из хоам «Сердалога» бир Мехкадаь зарбан болх лелабераша.

«Укхаза хьальеш латтача йоккхача хIама йоккхача салоIача моттиге болх беш хургба вайцигара, федеральни даькъ тIара хIама хьадераш. Боккхийбарашта, берашта салоIаш ха дIаяхьа мел эшараш долаш хургья из моттиг. Гуцаранаькъан Микаила

вай республике дIахьоча балхашта юкье эггара боккхагIа бола болх ба из. Миллиард совгIа ахча да бизнесмена цу Гулакха дIадохийташ латтар», - белгалдир вай Мехкадас Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьлас цу йоккхача, лоархIамеча проектах дув-

цаш. Мехка кулгалхочо белгалдир; из ТРЦ Къилбаседа Кавказе доккха дакъа дIалоацаш хургья, аьнна. Ма хетта салаIа безам бола бахархой, хьаьший тIалатташ моттиг хургья из, хьальъь яьлча.

МагIалбика кхален бахархошта хий лоаттаду

ГIазданаькъан Ахьмад

МагIалбика кхале наха хий лоаттаду, цу даькъ тIа из кхоачам боацаш хиларах. ХIара денна, молаш дола цIена хий хьакхухьаш латт наха. Хий хьаIоадеш йолча станцера хIара Iуйрийна шоай машинашца бахархошта хьадаьхь из водителаша. Юртарча администрацешка хий дехаш дола дехараш наха дIалу, хIаранена дIа а дихье, хий чудотт цар ГIувнашка.

«ЦаI йолча хин даькъ тIарча оператора ГУПо» шийна могоар ду наха хий хилийтара, бакьда ара чIоагIа йIовхал этта хиларах, хий массанахьа дIакхачац.

Из хьал эттад Инаркъе, СоагIапча, Долакоа. Хий дIадохийт дехарашка хьежжа, уж нах бахача моттиге», - аьлар «Сердало» газетага МагIалбика кхален администраце зарбан болх лелабераша.

Белгалду, паччахьалкхено лаьрхIа йола автотранспорт хьожаяьй цу Гулакха.

Ер шу чакхдалале, Наьсаре кхо моттиг тоаергья

Коазой Мадина

Наьсаре дIахьош да «Шахьара дика хьалаш хьакхоллар» яха паччахьалкхен программа, «Вахар, шахьара хьалаш» яха къаман проект кхоачашьеш дола балхаш. Карарча шера лаьрхIад цу програм-

манна чудоагIаш кхо доазув тоаде, цул совгIа царех цъан Щечой урам тIара балхаш йистедаьхад, яхаш, дийцар «Сердало» газетага шахьара администратце.

Юхейиса ши моттиг - уж я Базорканаькъан проспекта

тIара (дукхаза вIаштIара даьча №8 йолча цIен юхера), Наьсар-Кертгерча Дидиганаькъан урам тIара (библиотека юхера) сквераш. Цига хIанз болх дIахьош ба.

«Царех хIара доазув лоархIаме да наха. Карарча шера тоаде ахча хьахийца

даьнна кхо доазув тоадергда, хьатIадоагIача шера кхы а дий тоадергда. Массахана наха фу хет хьож, нагахьа санна уж мо дола балхаш дIадахьа дагахьа шоаш хержа моттигаш яле, со кийча ва царга хьажа», - аьлар Наьсарен кулгалхочо Йовлой Урусхана.

ЖКХ оагІон хьал тоалуш латт мехка

Султиганькъан Йоакъап

ЖКХ оагІон хьал тоадара тІехьа, боккха болх ба вай республике ДІахьош, хІаьта тахан хьагучох, дикача оагІорахьа хувцаденнараш дукха да. «Сердалога» из хоам бир Мехкадаь зарбан болх лелабераша.

«Болх ма хетта ДІабодац, цун ший бахьанаш да. Эггара халагІдар да, бахархой шоашкара доагІаш дола ахча ДІатела раьза цахилар. Федеральни программаш бахьан долаш, тоалуш латт цу оагІонца дувзаденараш», - белгалдир мехкадас Келаматанькъан Махьмуд-Іаьлас, цу балхах дувцаш.

Цу оагІонца болх ДІахьош Эбарга-Юрта ши гІув яькхай. МагІалбикерча Красноармейски оалача урам тІа керда хин турбаш чухьакхай, «ТІой-Юрт» яхача хий ДІаюха хьежадеча моттиге оттаяь керда насосаш, бІеха хиш ДІаухаш йола моттигаш цІеньяьй Наьсаре, иштта массеж урам тІара хин турбаш тоаеш болх ДІабихьаб.

Наьха бокъонаш лораечо а Илман, дешара Министерствос а цхьана тІаийцар мехкахой

ГІазданаькъан Ахьмад

ГІалгІайчен сага бокъонаш лораяра волча викала, иштта Илмани дешареи Министерствос цхьана тІаийцар нах. Цар тІаденача хаттарашта юкье дар, ишкола яккхача

чунна, цхьан Илмаха йоагІаш йола оценка лоха оттаяь, дошо майдилг хьа ца луш йитарца дувзаденаар, иштта ЕГЭ экзаменаш ДІахьош хиннача хьехархошта доагІаш дола ахча хьа ца далар, яхаш, дийцар «Сердало» газетага, УПЧ

хоамий-аналитически даькъ тІа.

Лоткъамашка хьожаргба, закон дІадеххача беса цу наха тІаденачох нийсадар кьоастадеш. Наха хьалхадаьккхар шоай бокъо яккхара де дезар», -

аьлар тхоца кьамаьл даьчо.

ТІатоха лов, цхьана нах тІаэцаш хилар, ГІалгІайчен УПЧ аппарата балха кулгалхо Пхьарчанаькъан Амина, иштта Илмани дешареи Министерствон викалаш Мужахой Мадина, Оздой Аза.

Шолже хих доагІа ахча гулдергда

Султиганькъан Йоакъап

«Хица Іалашо яра, хий ДІаюха хьожадара ЦаІ йолча оператора ГУПе, Шолжа шахьара кулгалхочо Іумаранькъан Аслани, цу моттига доал деча Курсайнаькъан Мусаси, цу ГІулакхах бехктокхаме болча администраце болхлошеи цхьана кхетаче ДІаийхьар, яхаш, дийцар мэре «Сердало» газетага.

Доадаьча хих доагІаш дола ахча гулдара, хих долча ахчан мах хоадабара, цох йоал яккхара, болх тоабара дешаш дийцар цига», - аьлар хоамо.

Іумаранькъан Аслана белгалдир, шахьара бахархошкара йоагІаш йола йоал гульяра болх лоархІаме хилар.

Водоканала кулгалхочо Курсайнаькъан Мусас белгалдир, Шолжа-Шахьаре эггара дикагІа ДІадода йоал гульяра ГІулакх. Цо яхачох, бехктокхамеча наха доагІаш дола ахча гулдара болх тоабеш латт.

Белгалдаккха дезаш да, хий лоаттарарх луш дола ахча хицара хьал тоадара ДІадохийт, цо ший аргІагІа таро хулийт наьха вахар дикагІа де.

Дешара, Илман министра нах тІаийцар

ГІазданаькъан Ахьмад

ГІалгІайчен дешара, Илман Министерствон кулгалхочо Цхьорой Ахьмад-Башира, хІара КІира ше ДІахьош бола нах тІаэцара болх ДІабихьар, цига дакьа лоацаш вар цун ГІюнча, доакъой кулгалхой. Укх наькъа наьха хаттараш дар арахьа деша шоай дезал

дІабихьарца, балха оттарца, иштта деша даха ха йоацача берий моттигашка берашта салагара цІай вІашагІдолларца дувзадена.

«Цига иштта ена хилар шийна ца доагІаш Юдаьха баллаш меттаоттарар дехаш йола дешархо. Цхьорой Ахь-

мад-Башира цунна хьалхадаьккхар Паччахьалкхен экзаменаш ДІаэцаш йолча комиссеге дехар язде, аьнна. ШоллагІа хаттар дар, ше ишкола кулгалхо хургйолаш балха ДІаэцар, е ГІалгІай меттала книжкаш тоадеча комиссена юкьеяхийтар дехаш. Цун балха говзал хилар ДІа а лоархІаш, из цу юкьеийхьар», - аьлар «Серда-

ло» газетага цигарча зарбан болх лелабераша.

Каст-каста тІаэц нах ГІалгІайчен дешара, Илман Министерстве, цо таро хулийт наьха нийслуш дола хаттараш сиха кхоачашде. Цу тайпарча хьале, наьха а вІаштІехьадоал кулгалхошка шоашта кьувлаш дола хаттараш дала.

ЖІайрахъа кхале ДТП хиларах; водителъ велар, цунца хиннар дарбанче дІавигар

Курскенакъсан ИбрахІим

ГІалгІайчен ЖІайрахъа кхале ДТП хилар, цига машина водителъ велар.

Хъабайтача хоамах ховш да, селхан 17:00 сахъат даьннача хана, «ЖІайрахъ-Таргим» оалача накъ тІа «Лада Приора» яхача машина водителъ велар, машина соца ца луш, шийна хъалхашка нийсьеннача лоаман тархах кхийтар из, из бахъан долаш машина кІалтІаяьлар.

Водителъ цига велар, цунца ваьІар човнаш хинна ГІалгІай республикан Насарерча дарбанче (ИРКБ) Іочувигар.

Хинначун бахъан тохкаш я полици.

Базорканаъкъан Идриса цІерах бола МагІалбикера урам тоабеш боажк болхлой

ГІазданаъкъан Ахьмад

Базорканаъкъан Идриса цІерах бола МагІалбикера урам тоабеш, баьккар болхлой. Новкъарло еш хинна гаьнаш дІатедаш, керда бордю-

рий кхера оттабеш, асфальт хувцаш, машенаш Іоувтгае доазув къоастадеш, боккха болх дІабихъар шахъаре. Урам тІарча хІама йохкача моттигашка хъежжа, доазув белгалдир машинашта лаьрхІа.

«Шахъара моттигаш бахархошта паргІата хургІолча тайпара тоаяр чоагІа лоархІаме болх ба тахан. БоагІача боарме болх дІахьош, наьха вахар аттачахъа даргдолаш, къахьегаш хила деза вай тахан», -

аьлар шахъара да волча Галай Мусас.

Шахъара ганзерча рузкъах тоабир урам. ГІаш леларий, машинашца арабувларий бІарг ГІадбугаш хІама хилар цох, дикка къахьийгачул тІехъагІа.

Хъехархочунна ГІо дир сага бокъонех волча викала

ГІазданаъкъан Ахьмад

Дешара оагІон лоархІаме болхло йолаш хинна Насарера яхархо, цъаккха тайпара хъатІадоагІаш хІама доацаш йисар. Цу гІулакха оарцагІа вахар сага бокъонех вола викал. 40 шу совгІа йолаха хъехархо йолаш яккхача сага пенси соцадир мехка, хІаьта цо ГІо дийхар сага бокъонаш лораерашкара.

«Іаьдала бокъонах сона доагІаш дола пенси хъадоладалийта ГІо де сона! Республикерча ОСФР багІача болхлоша, НГІАССР латтача хана аз баьча баллах каьхаташ дац, яхаш, из ГІулакх могадац сона. Уж каьхаташ царна дІатІадахъа са аьттув бац, хІана аьлча архив йисаяц, бакъда са къахьегаман книжка тІа аз болх баь шераш дІаяздаь латт. Из пенси мара сона хъатІадоагІаш ахча дац, дегІа могашал эшаенна хиларах, тахан болх бе низ болаш яц со», - яздаьд оарц дехача цу кхалсага.

Сага бокъонех волча викала белгалдечох, кхалсага хъада дезаш дола 27 эзар 978 сомах латташ дола пенси хъадоладалийтад. Цул совгІа, соцадаь лаьттача бетташка цун мел доагІар а хъадалийтад. ДІаьха шераш хьинаре къахьегаш дІадиьча яхархочун бокъо меттаоттайир сага бокъонех волча викала.

Іама хий лоаттадеча каналлага хъежар Шолжа-Шахъаре

Султиганаъкъан Йоакъап

Шахъарерча Іама хий лоаттадеча каналлага хъажа, цун хъал тахка арабаьлар хъакимаш.

Из хоам «Сердалога» бир мэрера.

«Шолжа-Шахъарерча Іамаца хоттам болча, Эбарга-Юртара долалаш долча каналлага хъожаш, болх дІахьош хилар шахъара да вола Іумаранаъкъан Аслан, ГО, ЧС оагІон кулгалду Беканаъкъан Халид», - йоакъап

хоамо.

Диь шу хъалха, геттара чоагІа лаьттача догІаша гонахъара моттиг йохаяьяр цига. Гобаьккха кагий тІо билла, кхьдола кхоачамбоацараш юстардаьха, болх дІабихъар цига. Тахан дуккхача бахархоша салоаьш, лоархІаме моттиг я из, цунга хъежжа массахана тІахъожам лоаттабеш, ханханнахъа боагІаш бола болх дІахьош, лораду Іама хий лоаттадеш дола канал.

Малав терминалаш йохаер?

Телефона тІа ахча Іудилла моттиг яц...

Іарчакханаъкъан Сали

Цкъа ше телевидене къамал деш, вай республикан кулгалхочо Келаматанаъкъан Махьмуд-Іаьлас аьнна дешаш дицлуц сона: «... Хъадаьр лораде деза». Нийса аьнна дешаш дар уж, нагахъа санна массанена дІахозаре. Дукха ба иттаза аьлча а уж дІахозаргдоацараш, вешта аьлча, дІахаза безам боацараш. Магасе бахача нахага а, кхьчахъа бахарашка санна, телефонач я Іара

цІагІа. Хъалха атта дар, ахча ІотІадилла терминалаш латтар кхоь-йиь, эггара дукхагІа нах тІалаттача моттигашка. ХІанз латтий? Цу хаттара жоп луш, дикка чов хул сона, хІана аьлча уж ерригаш йохаяьй е шоаш еха латт, царга хъожаш, тоаеш, лораеш сагвац.

Цудухъа телефона тІа ахча ІотІадилла Насаре ваха везаш хул. ХІанад из? Хъадаь, латташ дар лора ца дендаь да-кх. Магасерча «Для гурманов» яхача

тика хъалхашка, тІа кхоале е йолаш, лаьтта аппарат озаяь хъа а яьккха чура дІайихъай, магІарча «Чистюля» яхача тика наларга йоаллар, скотч дийхка дІаьчлоагІаьяле а эгаш латт, шІелг мел толабеча хана. Болх беш яц. ЭгІахъарча Озанаъкъан Салмана урам тІарча «Бытовой хими» яхача тиканна налар тІа йоаллачун кизга тІа шІелгаца сурташ дийхка вахав ца, сов дукха цу тІа дом уллаш...

ХІана лоаттаю уж тоа ца еш, мича бахаб вай бувзамхой? Сел

хурмат доацаш хІана леладу цу тайпара, наьха вахар аттача доаккхаш дола гІирсаьш? Из аз дІадийчаца, сона вовзача цъхан лакхарча дарже болх беш хиннача эпсара аьлар:

- ХІама де дезац, царна юххе уж йохаер малав гойтаргІола камераш дІайохка мара.

Дукха хала де дезаш хІама а дац из-м. Іаьдала зе дераш, нах кхестабераш, баха ца бутараш хъалуьца а кхолханеца шоаш даь зе меттаоттадайта а деза. Из, сога хьаттача, нийсхо йолаш бола никъ ба.

Кавказерча инвесткхетаче белгалваьлар, вай университетерча Медиамоттига доакъашхо

Газданаькъан Ахьмад

Студенташга юкье лакха начIал дола, кхоллама балха тIехьа къахьегаловш бола нах гучабахарах, хьаллацарах долча гIулакха терко йир Шолжа-Палий тIа дIайихьача Кавказерча кхетаче. Къилбаседа Кавказерча вузашка, Ломоносова цIерах йолча МГУ, «Москвера энергетически институт» яхача НИУ дешаш болча студенташца ше Юмадаьр, шийна дайзар декъаш хилар вай паччахьалкхен университетерча Медиамоттига доакъашхо вола Овшанаькъан Абу-Бакар. Лакхарча боараме шоай гIулакх дIагойта, тIахьожаш багIараш шоашта раьза хилийта аьттув баьлар из юкье хиннача студентий тоабан.

«Медиа лаборатори яхача оагIонца болх дIахьоча студентий аьттув хилар Россе паччахьалкхен вице-премьер волча Новак Александра; Илман, лакхерча дешара кулгал деча Фальков Валереца вIашагIкхийтта,

царга хаттарш де. Кхетачен къаь дийнахьа студентий тоабаша гойтар КИФЕ дIахьоча балхах, Къилбаседа Кавказе хьаьша тIаэцар мишта латт», - дийцар «Сер-

далога» университета зарбан болх лелабераша.

Дуккхача хIаманна аьттув луш хилар Овшанаькъан Абу-Бакара, цун тоабан цига котбалар. Кхыча мехкаш-

карча цу мугIаре къахьегарашца, Москве кхетаче хургья цар, иштта шоай проекташ массанена дIагойта, Юмадаьр кхыбарашта хьалхадаккха аьттув хургба.

ПСО «Iарамхи» ший говзал чIоагIъеш хул хIара денна

Султиганаькъан Йоакъап

ХIара денна хIана дац аьнна; хала, бехктокхаме декхараш кхоачашде дезаш хул наха гIо деш, уж моллагIча хатаракх Iалхарбоахаш лелача «Iарамхи» яхача тоабан доакъашхой. Из хоам «Сердалога» бир МЧС болхлоша.

«Аттарех бац цу наьха болх. Спорта яхьашка гулбеннарий кхерамзле лораеш, хьунагIара цIераш йоаеш, машинаца хатар хиннача оарцагIъухаш, хьунашка, лоаман моттигашка тувлбеннараш лехаш, иштта кхыдола дукха лоархIаме, хала декхараш кхоачашдеш, хьабоагIа уж денал дола нах», - йоах хоам.

«Iарамхи» яхача тоабан болхлошта шоай гIулакх дика довз, массахана шоай болх бехктокхаме чакхбоаккхаш хьабоагIа уж. ХIара шера дукха туристаш тIалатташ; кхераме, хала наькъаш долча ЖIайрахьа кхале хул уж къахьегаш. МоллагIча хана, дукха декхараш хул цар кхоачашде дезаш. Деналах бизза болча цу къаман кьонгашта хов, моллагIа хатар ийккхача мишта, фу де деза.

Чкъаьрий лувцараша лораде дезарех, дийцар «Къилбаседа Кавказа россеташ» яхача оагIон болхлоша

Алоев Муса

«Къилбаседа Кавказа россети» - «Ингушэнерго» яхача оагIон болхлоша тока моттигашта юхе чкъаьрий лувца арабувлараша теркалде дезараш хьалхадонах. Чкъаьрий лувцаш волча хIара сага ха дезаш да уж хIамаш!

Тока саьргаш долча моттига юхе, чкъаьрий лувца Юхувша йиш яц цхьаккха тайпара! Тока саьргашта кIалгIолла дIаводача хана, чкъаьрий лувца зIак урагIдегIа ваха йиш яц, вIаштадилла дIадахьа деза. Ди детгача хана, ма хулла сихагIа гаьнавала веза хин юхера. Хиво ток чуоз, шийна гонахьара 100 метр доазув дIалоацаш. Лийга дадача тока саьргех кулг тоха, бархI метрал юхегIа царна гаргаваха йиш яц!

«Чкъаьрий лувца шоаш Юховшалехь, гонахьа гIолла дикка дIа-хьа хьажа. Вахар чкъаьрел дезагIа да, цудухьа фийла хила, цу моттиге

чкъаьрий лувца бокъо йоацилга белгалдеш дола, хьалдйитта доакха улгаш теркалде!» - йоах «Ингушэнерго» филиала кулгал деча ТIоаршхой Рамзана. - Масала, лаьттани тока саьргаштеи юкье эггара кIезигагIа ялх метр хила еза, хIаьта таханара чкъаьрий лувцаш дола зIакаш дикка дIаьхагIа

да. Цул совгIа, уж хьадаь хIама геттара чIоагIа ток тIаозарех я. Ца ховш из зIак тока саьргех дIахьокхалой, ток теа яьннай. Ший вахар санна, гонахьа мел латгача наьха вахар а кхерамечача хьале оттаду лоралуш воацача сага».

Тока оагIон болхлоша хьалхадоккх, нагахьа шоаш

бера чкъаьрий лувца зIак луш дале, эггара хьалхарча арIарIа цунна хьалхадоккха, малагIча моттигашка чкъаьрий лувца йиш яц. Тока моттигашта юхе лораде дезараш теркалдеш воацачунга; фийла хила, хьай вахара уйла е, ала. Иштта аьлча, цунна гIо ду оаш!

Iалама кхера баккха лаьрхIад вай мехка

Султиганаькъан Йоакъап

Iалама кхера боаккхаш йола ши моттиг йолае лаьрхIад вай мехка. Цу гIулакха гIо дергдар ва бизнесмен Гуцаранаькъан Михаил. Из хоам «Сердалога» бир Мехкадаь зарбан болх лелабераша.

«Из проект ма хетта йоаржае вай аьттув боале, мехкара гIишлош хьалье-ча эшаш бола кхера воашка хургба вайга», - белгалдир мехка кулгалхочо Келаматанаькъан Махьмуд-Иаьлас. Теркалде деза, цу беркате-ча гIулакхо вайцига шортта болх бе моттигаш лургIолга. Дала аьттув лулба вайна, беркатеца хIаман тIехьа!

Галий-Юртара гимнази яьккхар, дика дешаш чакхваларах, белгалвир Мехкадас

Гаьгенаькъан Мартина

Галий-Юртара гимнази дика дешаш чакхьяккхарах, из белгалвеш дола хьарак (знак) делар мехкадас Келаматанькъан Махьмуд-Габлас зьамигача сага. Из хоам «Сердалога» бир гимназира.

«Техдика гимнази чакхьяккхарах дошо майдилгелар Сукенаькъан Рашида. Ше дешача юкьа, дуккхача олимпиадашкара, Россейоккхача яхьашкара гимназена котало кхихьар цо. ЕГЭ д^алуш 250 балл гаргга хилар цун, эрсий мотт - 81, математика - 80, физика - 88», - белгалдир гимназе.

Цун хиннача ц^ихезача хьехархочо Томбенаькъан Марема аьнначох, дешара геттара т^акхувш, цунца чам болаш, чакхьялар Рашид.

«Дешара т^ехьа ч^оаг^а к^ахьегаш, шийна дезачунга к^ача г^ерташ, хиннав из. Ерригача ишколо доаккхалде мегаргдолаш, дешарховар. Иразе, аьттув болаш, беркате хилба цун д^ахора вахара никь!» - дийцар хими хьехаш хиннача хьехархочо.

«Моттига зирак» яха проект кхоачашъярах, дийцар вайцига

Газданаькъан Ахмад

Шолжа-Галий т^а д^айихьача Кавказа инвестицей кхетаченца дувзадена, «Моттига зирак» яха проект ювцара хетадаь в^ашаг^кхетар д^ади хьар Россей культуран Министерствос: регионашка керда проект мишта дег^айоолаю дувцаш. Кьаман библиотеке кулгалхочо Газданаькъан Радимас, цун г^ончас Малсаганаькъан Лидас дика дак^а лаьцар цига.

«Россе культуран Министерствос кхетаче х^айийлар Российски паччахьалкхен керттерча библиотеке кулгалхочо, РБА президента Дуда Вадима. Цига дак^а лоацаш хилар моттигашкара, областашкара библиотеке кулгалхой, иштта «Моттига зирак» яхача федеральни проекта кулгалхо.

Кхетачен доак^ашхоша дийцар паччахьалкхен политикан ц^хьа дак^а библиотеке д^алоацаш хиларах, таханарча заман экономика дег^айоолаяра йола проекташ

дика кхоачашъярах.

«Моттига зирак» яхача мехка проекта кулгалхочо Малсаганаькъан Лидас дийцар ший балха новк^осташта шоаш д^айихьача кхетаченех», - аьлар «Сердало» газетага региона керттерча библиотеке зарбан болх лелабераша.

Россе культуран Министерствон кхетаче д^ахьош, иштта лаьрх^лар Галг^ай Кьаман библиотеке дак^к^ т^а, РБА президента, РГБ керттерча кулгалхочо Дуда Вадима дак^а лоацаш, мехка моттигашта юкьера библиотеке ц^ханк-

хетар д^адахьа.

Белгалду, вай республике «Моттига зирак» яха федеральни проект, Янданаькъан Жамалдий ц^ераг^ча Кьаман библиотеке а Наьсарен-Шяхьара Центральни модельни библиотеке а дика кхоачашъеш я. Проекта доак^ашхоша кердадараш юк^едоахаш хиларах, цар таро я таханарча заман хьалаш хьакхолла.

Цу чу доаг^аш да команда болх бе хар, хоамашта мах оттабар, керда таронаш лахар, чоалхане декхараш кхоачашдар.

«Кьонача гварде» доак^ашхой яхьашка дак^а лоацаш хургба

Гаьгенаькъан Мартина

Роганов Максима ц^ерах йолча яхьашка дак^а лаца бех, вай мехкарча «Кьонача гварде» доак^ашхой. Из хоам «Сердалога» бир цу моттигера.

«Го деш лелараша шоаш д^ахьокхургба, 15 совг^а долча г^улакхаца. Царна юкье я туризм, спорт, культура, хоамий политика, экономикей ц^хьаца х^ама хьадеш хилари, дешар, к^ахьегам, экологи, хоамий технологиеш буьзами, ЖКХ оаг^онца дувзаденаш тоадар.

«Россе юристий ассоциацияца», «Кагирхой парламентаца» ц^хьана «Россе кьонача гварде» в^ашаг^еллача кхетачено аьттув лу бахархашта беркате, пайда беш хург^ола проекташ гойта», - белгалдир МГЕРа зарбан балха кулгал деча Ц^олой Ислама.

Вай мехкахо Пятигорске д^ахьош хиннача дешара программанна керте эттар

Гаьгенаькъан Мартина

Галг^айчен вахархочо; «Таханарча заман г^ирсаш, кагирхой политика лелаяр» яха дешара программа д^ахьош; к^амаьл дир.

Из кхетаче в^ашаг^еллаяр Ростовски областа кагирхошца болх бе Юмалуш боаг^арашта лаьрх^ла, яхаш, дийцар «Сердало» газетага «Машук» оалача дешара Центра викалаша.

Кхетам балара декхар кхо-

ачашдеш, Ерригача Кавказа кагирхой дешара центра хьехамчас Охценаькъан Ислам шийна хетар дийцар цига ладувг^аш хиннарашка.

«Таханарча заман говзанчаш кагирхошца болх бара

дукха ховш а говзал йолаш а хила беза, цу юкье дика дак^а д^алоацаш да к^амаьл де ховш хилар. Из ч^оаг^а эшаш да цу дак^к^ т^а болх нийса а пайдане хургболаш а д^абахьара», - аьлар Охценаькъан Ислама.

Вай республике ухаца лорех

Унахціено хулаш яц, лора ца йича

Гарчакханаькъан Сали

Ховш ма хиллара, вай республике каст-каста баьк-ке хул Россее йоккхача шахьарашка къахьегаш бола, тайп-тайпарча лазарашта а дегла маьженашта а дарбаш деш бола унахціенон пхьараш. Цар дуккхача даькъе аттача доаккх унахошта деш дола дарба, хлана аьлча шоашта зе а деш, дегла хало а еш, гаьнарча шахьарашка аха безац цар, шоаш готтабаь лазар дайде гьерташ. Уж лораш шоаш хьаух унахой бахача моттигашка. Царна юкъе хул Москва, Питерера, Курганера говзанчаш. Дукха чоалхане лазар доацарашта, шоаш бахача моттигашка дарбаш дергдолаш, хьехамаш ду, эшаш йола молха язью. Къаьстта хала лазар дараш, этглабе безараш, шоаш болх беча клиникашка, дарбанчешка дла а биге, берзабийя цлабоакхийт.

Вай республике дукха нах ба бе-беча маьженашта лазараш долаш, доккха дакъа длаоац царна юкьерча когашта, гошта, букьтлехка, хаьнашта могош боацараша. Вай мехкарча Курган яхача шахьаре я цу тайпарча цамгарашта дарбаш деш йола академик Г. А. Илизарова церагла «Човнаши гоши дерзад» керттера моттиг. Цигара цхьацц лор воагла вай мехкарча «Lege Artis» яхача моттиге унахой тлаийбе а царга хьажа а. Сона ховш, хувцалуш вайцига ухараш ба Камшилов Борис Парфёнов Эдуарди. Укх де-ношка Курганера вайцига вена хилар Эдуард Михайлович. Из

Вайцига болх беш ва Курганера лор Парфёнов Эдуард Михайлович

Г. Илизарова дарбанче къахьегаш вола човнашта-гошта дарбаш ду лор ва. Ювчача йоккхача дарбанче 20 бе-бе отделени я, хлара отделене къахьегаш юкьера длаьрхлача пхи лор ва. Бакьда цо балхаш деш, наха гло деш йола моттигаш кхы а я, масала, цо берзабу Бухарера, Кургански областерча Долматово яхача шахьарера унахой. 2003 шера денз дерригача дуненна йовзаш йолча Центре къахьегаш ва из. Вай республике цигара лораш уха ялх шу да, хлара кхо бутт мел боалача хана, хувцалуш, цхьацц лор воагла цигара глалглай къамах болча боккхача наха а берашта дарбаш де дагахьа. Цхьайолча хана, лакхе белгала ма даккхара, операци е езаш хул, цу тайпараш нах Кургане ю а биге, меттабоалабу.

Хлара шоаш хьал мел боагача хана, клезигагача вале

5 саг эттаве хьаькооставу цар. Иштта дарбаш цига даьча нахах 95% унахой, шоашта даьча гулакха раьза болаш, цлабоагла. Цхьабараш йаьххача хана хьежа безаш а хул, шоай аргла хьатлакхарга, хлана аьлча цамогаш бола нах дукха хиларах. Шоаш цкъа хьалбаькка укхача доаккхача массехк дийнахьа, Курганерча лораша тлаэц 80 гаргга саг, царга хьож, хьехамаш ду. Кавказа кхыча республикашта а ловргдар цу тайпарча хьаьший шоай мехкашка ухилга, бакьда хланзарчоа вайцига мара ахац цихезача дарбанчера лораш. Эдуард Михайловича яхачох, цунна езаеннай «Lege Artis», цун кулгалхоцо Къоастой Гумара Гайнас болх дика влштлехьабаккхарах, цудухьа укхача ва а наха гло де а безам хул. Камшилов Борис дукхагла протезаш оттае езаца унахошка хьеж, Парфёнов Эду-

ард – берий лазарашка. Цул совгла, дегла маьженашта дувзаденаца моллагла лазарашта дарбаш деш ба уж. Масала, цар яхачох вайцигара дукхагла бола унахой когашта, гошта, хаьнашта, юкъа лазараш долаш хул, царна де хьехамаш а кородоагла хьаьшашта. ДЦП оала лазар долаш бераш а нийслу. Царна операцеш ю; цул тлехьагла, геттара бийрза дла ца болхе а, лелара дикагла хул уж.

- Шун лазараш тха республике дукхагла кхалнаха хул е малача наха хул? – хьаьттар аз Эдуард Михайловичага.

- 50 на 50, - аьлар цо лоацца. Вешта аьлча, гошта, хаьнашта, юкъа хулаш дола цамгараш шинна тайпан наха хила йиш йолаш да. Эдуард Михайловича яхачох, кхалнаха а уж дукха хул, вай къаман кхалнаха дукха къахьегандаь, дукха бераш дендаь, иштта кхыча бахьанех а.

Курганерча лорашта а цар дарбаш деча унахошта а дикка гло деш я «ОРТЕКА» яха когашта, гошта лаьрхл дарбан гирсаш хьадеш а докхаш а йола тикаш. Россее доазонашка цар болхб бу 25 шу совгла ха я. Хлара бетта 1 000 000 саг воагла цар а цар интернет-тикай а (www.orteka.ru) фусамашка. Уж я Россее йоккхача шахьарашка 270-га кхоачаш. Цу тайпара тикаш хьайийллай 34 дарбанчен тховна клалха. Цар наьха хьашташта могаду гирсаш 10 000 кхоачаш да. Царна юкъе я ортезаш (гош тла йоакхаергаш), когашта оатто ю чудехка айраш, когагирс, лазарга хьеж-жа ювхаю пазаташ, саг эттавалехь а эттаваьчул тлехьагла а лелабе беза гирс, кожолгаш, ласаш, вордингаш, юкъ, форт лозайича лелаю ший тайпара хоаматаш, клалдехка метташ, маьнгеш, глайбаш, деррига дийца варгвац.

Са вахаре ши моттиг нийсьеннай, Курганерча лорашта тлаваха везаш. Тайп-тайпарча ханашка Камшилов а Парфёнов а баьча хьехамаш пайда а баьннаб сона. Царца дагавалча, белгала хов хьона хьайна фуд, из бокьонца хьайначул тлехьагла дег тла парглата хул, лазар дайлу. Цар деш дола хьехамаш маьха деза дац, моллагла сага таронна латкъаш хургдац.

Иштта вайцигара лораш а хул «Lege Artis» яхача моттиге нахага хьожаш, цар влалла мах боацаш ду из гулакх. Баркал хилда царна а наьха унахціенонна пайда мел бахьачарна а.

Лорий кабинет хьаелларгья Даьттагла

Султиганаькъан Йоакьап

Шоай унахціенон хьал тахкара гулакх Даьттагларча бахархаша мишта длакхухь хьажа, ший глончашца араьлар унахціенон гулакхех йолча Министерствон хьалха латта Антошканаькъан Зарема. Из хоам «Сердалога» бир Шолжа кхалера.

«Юртара ФАП харцар кхерам болаш, дукха кхоачамбоацараш долаш латт. Цигара гулакх тохкаш болхлошца къамаьл даьчул тлехьагла, соцам бир, юртара администраци чуйолча глешлон чу из гулакх тоадаллалца кабинет хьаелла. ФАП тоаеш болх длабахьалца, е кердаяр хьалгьялца цу чу хургья бахархой тлауха моттиг», - йоах хоам.

Министерствон кулгалхоцо белгалдир, бахархой лорашкара гло доацаш бита йиш йоацилга. Бокхийчарна даржаш долча лазарашта духьала маьхий тохаш, деррига бераш чакхдоахаш, болх длаьхо аьнна, тладиллар цо.

«Хан-ханнахьа лорашка чакхвоалаш, ший унахціенон хьал лорадеш хиларо наха юкъе лазараш даржийтац», - аьлар Антошканаькъан Зарема.

Гло деш леларий «Ноахал 18-35» яха ерригача Россее кхетаче хургья

Гаьгенаькъан Мартина

«Ноахал 18-35» яха ерригача Россее гло деш леларий кхетаче хургья вай республике. Шоай болх дикка боаржабеш йола керда протекташ кхолла, цхьан доазон тла гуллурга ерригача моттигашкара гло деш лелараш. Из хоам «Сердалога» бир кагирхой политикахи туризмахи йолча министерствера.

«Боккха пайда луш, лакхача говзанчаша шоай балхацара лоархлемедаш гойташ, дешара сессеш, лекцеш юкъе йолча кхетаче дакъа лаца безам болча къонача гло деш лелараша шоай дехар чудала йиш я. Культурал, спорта оаглонца шоаш длаьхош болча баллах дувцаргда доакьашхоша», - йоах хоам.

«Гло деш лелараш тахан вай вахаре чоагла лоархлеме моттиг длаоацаш ба. Вай мехка санна, ерригача Россее из гулакх дика даржаргдолаш къахьегача деза длахо», - белгалдир гло деш леларий оаглонна кулгал деча Гоамакортанаькъан Мустафас.

Къаман пандарашца, илли ала ховраш тӀаэцаргба республико

Газданаькъан Ахьмад

Къаман пандарашца шоай начӀал гойта ховш бола мехкашта юкьерча фестивала доакъашхой тӀаэцаргба хьатӀадоагӀа чакӀирандийнахьа мехка. ГӀалгӀай паччахьалкхен 100 шу дизара хетаяча йоккхача кхетачене гуллургба вай боккхача мехка тайп-тайпарча моттигашкара говзанчаш.

«Къаман пандарашца илли оалаш шоай начӀал гойта ховраш хьаллоацаш, керда говзанчаш гучабоахаш, кхоллама накъацара бувзам чӀоагӀбеш, боаржабеш хургья из йоккха кхетаче», - дийцар «Сердало» газетага культуран гӀулакхех йолча Министерствера.

Наьсарерча культуран цӀен хьалхашкарча доазон тӀа 11 сахьат нийсса даьлча дӀаболабергба из болх. Бахархошта, хьаьшашта салоӀам хулаш моттиг хургья из.

Библиотекашка Коазой Нурдина книжка кхаьчад

Газданаькъан Ахьмад

ЦӀихезача Москверча книжкаш арахецача Газданаькъан Жамбулата, мехка берий библиотекашта совгӀата ше Коазой Нурдина цӀерагӀа арахийца «Седкъан кьегар» яха книжкаш делар. Книжканна чудолхаш да автора тайп-тайпарча ханашка яздаь хинна фьалгаш.

«Коазой Дауда Нурдин массанена вовзаш ва Илманхо-историк, кавказовед, дукхача Илман балхий, дошлоргий автор хиларах тарра.

Из кхы а начӀал дола литератор вар, цо хьакхоллар поэтически йоазош, уж дукхагӀа даькье берашта хетадаь дар.

Цун байташца даь берий йоазош массане а дика кхетадеш дар. Царна чудоагӀаш хулар кхыметел боккхагӀарна а вахаре накъадаргдола маӀанаш», - аьлар «Сердало» газетага ГӀалгӀайчен Къаман библиотекекан зарбан болх лелабераша.

Коазой Нурдина фьалгаш белгалдоалаш да ший тайпара даьча йоазонца, чулоацамца, маӀанца, лоархӀамеча хӀаман кӀоаргга уйла яйташ уж хиларца. Цар берашта безам чубоссийт гонахьарча Иаламцара, иштта уж Юмаду дуне деза. Цар новкъостал ду кьонача дешархошта гонахьардар довза, деза, цун мах бе, иштта кхетам лу кагирхошта.

Эрсий театро «БӀаьшерий боадонгара» яхача спектаклага хьажа бех

Газданаькъан Ахьмад

манага хьажа.

ГӀалгӀайчен паччахьалкхен ашарий-драматически театро, «БӀаьшерий боадонгара» яхача спектаклага хьажа бех искусство дукха езараш. Цига веначун таро хургья Базорканаькъан Идриса яздаьча, Поглазов Владимира оттадаьча ро-

«БӀаьшерий боадонгара» яха спектакль-театральни искусство езарашта лаьрхӀа дола дика совгӀат да. Цунга хьожар кхоачаву гаьнарча вахарга, дунен тӀа ше хьакхоллара йола уйла яйташ а да из. Цу ханашка хиннача вахара хьал дика довзийт

йовхьамаш ловзаераша. Цар иштта дика из гойташ хиларах, хьажархой дегах гӀолла юха чакхдоал дӀаьхача хана хиннар, Базорканаькъан Идриса ший романа тӀа яздаь», - аьлар «Сердало» газетага ГӀалгӀайчен культуран Министерствон зарбан болх лелабераша.

«БӀаьшерий боадонга-

ра» яха спектакль - из дега салоӀам баь лац, цо бовзийт хӀаранена ше хьаьанна овла, ше дунен тӀа хьакхоллара маӀан.

Спектакль гойтаргья ГӀалгӀайчен эрсий театре шин дийнахьа - кимарса бетта 26, 28 деношка. Кагирхой таро я Пушкински картага гӀолла театре баха.

Республикан викалаш дакъа лоацаш хилар, гӀазкхий къаьнарча цӀайна юкье

Газданаькъан Ахьмад

250 шу хьалха хьакхелла Наурурерча гӀазкхий кхалсага Денна хетаяь кхетаче дӀахьош, ГӀалгӀайчен викалаша дакъа лаьцар цунна юкье, яхаш, дийцар «Сердало» газетага моттигерча миннаце.

«ЦӀай долаш баьхка хилар Кьилбаседа Кавказе гӀолла йолча тайп-тайпарча моттигашкара дукха гӀазкхий дезалаш. Цу безача хьаьшашта юкье вар Тирка йистерча гӀазкхий бунатаман Савченко Владимир. Цо белгалдир, гӀазкхий культуран тӀехьале, ладаташ лорадеш

хилар лоархӀаме да, аьнна.

ЦӀайна чудоагӀаш дар тайп-тайпара вӀаьшагӀкхатараш, говзанч-хьехамаш, концертташ, цар таро хулийт гӀазкхий истори, ладаташ дикагӀа довза», - аьлар тхоца къамаьл даьчо.

Цу тайпара дӀахьоча вӀаьшагӀкхатараша таро хулийт

российски къамий барт чӀоагӀбе, мехка дукхача къамий культураш йовза, цар исторически лерхӀам бе.

Из цӀай дӀадахьаро дукхача къамех бола, бе-бе ди лелабунах вӀаьшагӀтехар, Кьилбаседа Кавказ дегӀаяра шоайла бувзам лелабар эшаш хилар хьагойташ.

Наркомани дунен тла даяржар

Цун овлаш а цох доала зулам а

Тарчакханаькъан Сали

Цъхан хана ишколе дешаш долча берашта хьалхашка айса йийша доклад дагай-ийха, цох боксхигчарна а кезига пайда баларга сатув-саш, даьд аз ер йоазув. Нагахьа санна ер дачакхдаллалца деша сатем хуле, кезига йита а сага дег чу укхо бакъа-хьара лар ютаргыя аьнна мотталу сона. Дукха ха я дунен тла наха корта эглабеча баьцех пайда эца. Эггара хьалха уж вахара юкхийоалаьй пхелагча баьшере. Цу хана, хетаргахьа, наха баьцаш цер тла йоагеш, цар клур чуувзаш хиннаб, цох корта эглабеш а сапаргатадоалаш а хиннад цар. Кезиг-кезига тамаш, сар длаемав цу доккхача зуламга. Ха дла мел йода, наха юкье чоаглагла дладарж из гулакх. Цунах шой дегла тоам баь ца иеш, шоашта а шой дезалашта а пайда бе болалу нах.

Вай зама ялалехь, 5 баь шу хьалха ваьхача Геродота яздаьд, Каспийски форда юхе дахача цъхан къаман вахарах лаьца. Цо йоах: «Уж цера гонахьа йохайша баглар, цу чу мак яхача баьца ги дачутувсаш. Цох хьалгьуха клур чуэзача, чхьаглар мелча санна корта бохабора цар».

Египет тохкаш волча Йоккхача Бриганерча Томпсон яхача Илманхочо яздаьд опийх, вай зама ялалехь 7 баь шу хьалха, фу деш хиннад. Цо язду: «Сецца къаьнача кхалсагеи берашеи мака мутт гулийя, шоаш буача кхачах длатохар...» Хетаргахьа, цу хана цар из лелаяь хила еза, цъа-долча лазарашта дарбаш деш.

Цъаькхача цъа масал доалдергда вай укхача. Каир яхача шахьарерча археологически музеи принцесса дегла голаш я, цун багайоалаш кораяь опий. Вай зама ялалехь цъа эзар ах эзар шу хьалха яьхача цо сенна мийнай из, белггала

ховш саг вац.

Техьагло цихеза болча лораша Гипократа, Галена, Авице-на яьхад; опий цъаьдолча лазарашта дика я. Масала, из мела могаеш хиннай цар, бларгашта лазар долча наха, берий а бокхийчар а лазараш дужадеш психически цамгараш долча унахошга, иштта кхы длахо а. Ха дла мел йода, вахаре геттара длачлоаглу опий, лазар дужаду молча санна. 18-гла баьшере чакхдаллалца цох чоагла пайда эцаш хиннаб, наха дарбаш деша. Францерча лора Рише аьннад: «Нагахьа санна опий ецаре, лораш а эшаш бацар. Цо чхьагларал е буача кхачал дукхагла зе диц сага дегла а цун унахценонна а».

18-ча баьшере, из хьае а йохка а, цунах доккхача рузкаь юаде а долалу цъаьдола мехкаш. Масала, Инде хьаеш, Китае йохкаш хиннай из. Китаера хьакимыш кхерабеннаб из чоагла даяржараш, цудухьа 1820 шера шой мехка из ма йохкийла, аьнна, соцам тлаийцаб цар. Британе, из бахьан долаш, тлом длакхайкабаьб, хьалха санна Китае из йохкагйола никъ хьабеллаш. Вешта аьлча, шоашта тладоагла рузкаь хиннад царга из тлом болабайтар.

1856-ча шера из базар е йоланна Америка, Франци. Цар а опий йохкаш хиннай Китае. Из мелаш бола нах цул техьагла геттара хьабаьржаб. Миллионнаш болча китайча увзаш хиннай из, царна лаьрхла хьадаь уж влшагббетталуш дола ценош хиннад. Китайна санна зулам доал цох, из йохкаш хиннача Америка а Франце а, 19-ча баьшерен 50-ча, 60-ча шерашка. Хланз даярж Сан-Франциско, Недеerlandь яхача моттигашка. Кастта кхоач из зулам Россе а. Цох зулам хеташ, из йирча моттиг ший сурташца хьаькхача хиннай Верещагин яхача сурган-час. Масала, царех да «Опиум юа нах» яха сурт, кхьадараш.

Из юараш, увзараш хьал дола нах хиннаб, царна юкье хиннаб политикаш, йоазонхой, искусствай болхлой, кхьаьбараш. Бларчча халкъ хьаййчаца, цунна дезаш хиннадац цу тайпара гулакх, из бахьан долаш, техьагло лораша а кезигагла лелаю из, наха дарбаш деша хана.

1803-1805 шерашка немций химика-фармацевта Сертиорнера хьаю морфин. Цох дарба мишта хул хьажа, шийна теа хиннай цо из. Минут длаяха мара, леш а хиннаб из бахьан долаш. Наха дарбаш деш ле-лаеча хана, гучадоал, унахой цкъа цунга длаемача, из йо-цаш йелуш боацилга. Цох пайда эц тлем тла яь човнаш ерзае-ча хана, наьха лазар дужадеш а цул техьагла нах этглабеш а. Ха дла мел йода, из еттараш дукхагла кхалнах, лораш хул. Кхьаца дешашца аьлча, морфинах зуламаш дувл наха.

Морфинал доккхагла зулам даьх адамашта английски химика Райта хьаьйча героина. Из цо хьаьй хьалха вай йийчача морфинах. Клай-овквара беса е клай-мора хул из, къаьхачам болаш я цу тайпара порош-йола. Лораша лазар дужадеш йола молча санна лелае лоарх из, цъаьбакъда цар балха юкье ший моттиг хьа а лаьца, длачлоаглуц героин.

Из тоаеш, дикагла хургйолаш болх бу немций фармаколога Дрейзера. Цо хьакхелла героин лораша шой балха юкьеьхь, лазар дужаду, кезигагла кхайкавайта молча санна. Техьагла гучадоал, цунга цкъа длаемача, из йита хала долга, цо нахах наркоманаш хьабелга. Из балха юкье-ра длайоаккх 1914 шера Америке, 1924 шера Россе. Хлаьта а хала хет наркоманаша из лелаеш хилар. 12-13 шу даьннача ондаргаша мел из, цох доккхача зулам доаилигта ховш-ше а. Таханарча дийнахьа из зулам дунен тла дладоаржадеш, хьаьдоагла цъаьдола мехкаш.

Царех да Бирма, Лаос, Таиланд, кхьадараш. Аз дийшар, Бирме хьаю 2 эзар 6 баь тонн опиум, аьнна. Цул техьаюсаш яц Афганистан а. Вай мехка наркотикаш йохкача наха, яз деш ма хиллара, хлара шера 2 баь ах баь миллиард доллар мах бола саг вувш дола «дохъаж» даьх. Из бахьан долаш, къона болаш бов баьш бола кагий нах, мехкарий; цамогаш долаш йоду бераш, дуккхачарех заапхой (инвалидаш), кертах телха нах хул.

Вай декхар да цох воаш лорадалар а воашта гонахьаранах лорабар а.

Лораша хьагучаьххай наркоман вовза йиш йола белгалонаш. Уж зийча хьехархошта, даьшта-ноаношта, психологашта атта бовзаргба уж. Хьож вай сенах вовза йиш я наркоман:

- а) цун цлока ший массажара бос байна е цийденна хул;
- аь) бларгий клоагаш хила дезачул шерагла е готтагла хул, бларгаш чура цийделе е бос байна хул;
- б) хедаш хул дувца къамаьл, из хила дезачул сихагла е шортагла хул;
- в) дегла тла, маьхий дийтта, хедаяь, ций чусийца моттигаш хул;
- г) наркоман дуача хламанцара чам байна, гелвеле хул е геттара дукха хлама дуаш хул;
- г) каст-каста кхайкавеш хул;
- д) цун болар нийса хилац, эгаш е ког длабетталуш хул;
- е) ций лакхлуш а дуаш дола

хлама керо ца ловш а хул; е) бахьан доацаш, эглазьухаш а, дегл этта а хул наркоман.

Цу тайпарча зуламца (наркоманеца) вузавенна саг вовза йиш я цо цлагла-ара леладеца гулакхех а. Уж укх тайпара да:

- 1) наркомана ахча а бе леладеча каьхатех а турбилгаш еш хул;
  - 2) лагаш хул цун клурз тлабилла, наркотикаш кийчъяр бахьан долаш;
  - 3) цу тайпарча сага лелаю наб кхетийташ, сатеме верзавеш йола молхаш;
  - 4) глаьленаш (сигареташ) лелаеча кинга чу папиросаш чуехк цар;
  - 5) каст-каста телефон етт, меттаца товш доаца дешаш леладу, нахах лечкъадеш дувцаш къамаьлаш хул.
- Фу де деза бера е ондарга наркотикаш увзе е меле? Эггара хьалха из лорага давига могаду. Из цунна а боксхигчарна а пайданегла бола никъ ба. Берше а длакхетаде деза, цу лазара дарба дайта дезилга, кхы дукха гаьна ца доаилигташ.
- Мишта латт из гулакх вай республике? Бий вайцига цу тайпара нах? Из мел бакъда сона оалалургдац, бакъда мехкарча статистико дувца-чох, Приморски край длаьйлча, шоллагча метте латтар вай республика я йоах, йохкараш, увзараш, мелараш длаьаьрхлача. Цудухьа каст-каста тха газета оагонаш тла кепта етт, из «дохъаж» доаккхаш лийчача нахах долча йоазошта.

Вордингаш а хакха ха деза

Вай вахара юкьеьхкча самокатех лаьца

Тарчакханаькъан Сали

Йоккхача шахьарашка лелаеш йола электросамокаташ кхайчай вай республике а. Цъхай-олча хана сиха длакхача везаш гулакх хилча, е гош лазаш хилча, укхача гу дергда аьнна хет сона самокаташа. Бакъда

хланзарчоа уж дукха хехкаш е царца наькъа болхаш нах гуш хилац Магасе. Дукхагла царца лелараш бераш да: йийигаш а кляьнкаш а. Бокхийбараш нагахьа а гуш хилац. Хетаргахьа, из дувзадenna хила мег цъаьчарна цу самокатаца мишта лела веза, из длайолалургйолаш фу де деза цахар бахьан долаш.

Кулиев Кайсына урам тла «Забава» яхача тиканна юххе латта самокаташ хакха кийчулуш ба кхувш боагла кляьнкаши йийигаши. Царца къамаьл де лаьрхлар аз:

- Масса шу даьннад хьа? -

хетт аз царех цъханнега.

- 13 шу даьннад.
- Ци миштай хьа?
- Со Эрселганаькъан Асхьаб ва.
- Каст-каста хехкий ла самокат?
- Шин дийнахьа цкъа.
- Сакъердама хехк ла, е цъханнахьа гулакха, тика тла ух хьо цунца?
- Тикаш-м тхона юхе я. Саго-талла а новкъостий Юмабеш а хехк аз.
- Самокат длайоалайлита цъаьца хлама де ма дезий. Фу де деза хьадувца ховргдарий хьона?
- Ховргдар, - йоах Асхьаба.

- Хьадувцал хлаьта.

- Юххьанца Google Pay яхача даькъера хьалаха еза МТС Юрент, из хьачуьккха еза. Тлаккха регистраци е еза; хьай телефон, цйи, тайпан цйи йочуьзъеш. Цул техьагла цунах длахотта деза хьай самокатах ахча длатергдола карта. Юхе-дулар тла (приложени) уж самокаташ гуш хургья. Уж йолча хьавена, цар зарядка миштай а хьежа, юхедуларцара хьай самоката QR-код хьачуьккха еза. Тлаккха гуш хургья цун зарядка мел я а тарифаш а. Тарифаш кхай тайпара хул: цъхан сахьта; минуташта, зарядка кхоачайлалца. Зарядка кезигагла

мел я кезигагла дода ахча, минуташка хьежжа мах луш хуле, цъхан минуташ 5, 5 сом дех. Царех хьайна товш йола тариф хорж ла. Нагахьа санна хьа карта тла 300 сом деце, самокат хакха влшттехьадаргдац.

Асхьаба дувцачох, длатлахайна, ворда санна дладалла йиш йолаш яц самокат. Цу гулакха интернет еза, ахча тладола карта деза. Палат доацаш, дладеха йоазош де а декхараш кхоачашде а деза. Уж хламаш хланз а дуккхачарна хац аьнна хет сона, уж дайза баьлча, кердача транспортаца лелаш боксхигбараш а хила мег.

Наьсарера № 1 йола гимнази тоаеш латт

Султиганаькъан Йоакъап

Мехкарча тоаеш латтача дешара моттигашка хьажа арабаьлар республикера единосса. Къаман программага гюлла длахьош болх ба из. «Сердалога» из хоам бир цу моттигерча викалаша.

«Боккха болх длахьош, тоаеш латтача Наьсарерча № 1 йолча гимназеге хьажа арабаьлар парте оаглон секретарь вола Бохтаранаькъан Ювсап, горсовета депутаташ. Таханарча дийнахьа 75% болх чакхбаьккха баьннаб цига къахьегаш боаькараш», - йоах тхога кхаьчача

хоамо. Гимнази тоаеш длахьош латтар боккха болх ба, дукха хувцамаш да цу чу тахан. Дешача берий, хьехархой хьал аттача даккхара тлехьа долада беркате гулакх да из.

«Мехкарча дешара оаглон хьал тоадара тлехьа, доккхий хувцамаш деш, тоаеш латт ишколаш. Дог тийша да тхо, берий, хьехархой дегашта тоам беш уж хувцамаш хургилахар. Дукха къахьегаш даьр лорадеш, хам беш леладе деза вай», - аьлар Бохтаранаькъан Ювсап, парте десант яхача программага гюлла длахьош болча балхах дувцаш.

Церцара хатараш даржаргдоацаш, къахьегаш ба вай мехка

Коазой Мадина

Цераш ювлар кхерам болаш хьал да тахан вайцига латтар, хлаьта МагIалбике геттара фийла хила везаш да гулакх. 5-ча классага кхоачаш да из; Наьсарен, Шолжа, ЖIайрахьа кхалешка карарча хана 4-ча класса тIа латт. Из бахьан долаш, цIерашцара хатараш даржара кхерам бола хьал латт ерригача республике.

«Сердалога» из хоам бир МЧС болхлоша.

«Иштта йIовхал латтача хана, цIераш летае йиш яцI йокъаенна йоархIаш, нувхаш йоагаю гулакх соцаде деза!» - кхайкарал ду бахархошка МЧС болхлоша. Ха хIанз мо кхожаенна латтача хана, цIоагIа лоралуш хила деза вай, цIи яржара кхерам болча бахьанех!

Блехдаларах лораду Наьсар яха хий

Султиганаькъан Йоакъап

ПалгIай мехка, Наьсар яха хий блех ца дайта гIерташ, къовсам лоаттабу. Наьсарен-Шахьаре хьалхара рейд йир, бокъонах доацаш чуьхька блех хий дIаухийташ йола турбаш дIайоахаш. Из хоам «Сер-

дало» газетага бир ПалгIай Республикан Iалам лорадераша.

«Ялх турба дIаяьккхай. Шахьара Керттерча административни даькъ тIа бахача наха хьалхадаьккхад, из хий блехдеш мел йола турбаш дIаяха езаш хилар, царна итт

ди ха еннай», - аьлар хоам. ПалгIайчен Iалама Министертвос, блех хий дIаухийташ йола турбаш гучайоахаш болх бу, 2016 шера денз. Укх массехк шера 170 совгIа турба дIаяьккхай, хий блехдеш яр уж.

ДIадахача шера, моттигашкарча Iаьдала болхлоша

шоайла айхха бувзам лелабарах, цу тайпара йола ялх турба дIаяьккхар.

Республикан Iалам лорадераша нах тIахьех, хьамсарча мехка хIама лорадара.

Цена хиш, Iамарч, моллагIа дола мела хий - уж мах баь варгвоаца вай мехка таронаш я.

80 метрага кхоачаш йола хин турбаш хийцар МагIалбике

Султиганаькъан Йоакъап

МагIалбикерча Красноармейски оолача урам тIара тишьенна турбаш дIа а яьха, 110 мм йола керда, дикагIа турбаш чуьхькар. Из хоам «Сердалога» бир хий лоаттадеча оаглон болхлоша.

«80 метрага кхоачаш йола турбаш я хийцараш. ХIанзчул тIехьагIа боагIача боараме хьадоагIаргда бахархошта хий», - йоах хоам.

Белгалде деза, из болх вай мехкарча ерригача юрташка, шахьарашка дIакхухьаш латтилга. Ахкан ха хьаэттача бахархой цIоагIа са хьовзадеш гулакх да из вай мехка. Хий ца хилча, наьха мел дола гулакхаш совц. Из хьал аттачыхьа даккха гIерташ, хIара денна болх дIакхухь мехка.

Шоай лоIамагIа гю деш лелараша дакъа лоацаргда боккха белхий беча

Гаьгенаькъан Мартина

Укх шоатта дийнахьа, ПалгIайчен лоIамхой тароний центра волонтераша; Iалама, экологен Министертвоца цхьана; Пажарий-Юртарча даькъ тIа шоатта ди дIадахьа лаьрхIад, яхаш, дийцар «Сердало» газетага юькьарча цхьанкхетара болхлочо Щечой Исроапила.

«Цу лоархIамеча кхета-

чене дакъа лоацаш хила йиш йолаш ба моллагIа безам бола нах, цу гулакха де дезар да, из болх вIашагIбелларашца бувзаме валар, ший ханнахьа уж гуллуча моттиге хьавар.

Кхаь сахьата дIадахьа лаьрхIад шоатта ди, бакъда цул тIехьагIа лоIамхошта салоIам беш моттиг, чам бола даар хургда.

Цига дакъа лоацаш хиннарашта грамоташ а лургья», - аьлар хоам баьчо.

сердало

Главный редактор: Курскиева Х.А.

Адрес Правительства РИ: 360001, г. Магас, пр. И. Зязикова, 12.

Адрес редакции и издателя: Республика Ингушетия, 386101, г. Назрань, Тер. Центральный округ пр. И.Базоркина, 60. Тел.: 8 (8734) 77-11-84 Бухгалтерия: 8 (8734) 77-10-85.

Газета зарегистрирована Управлением Росохранкультуры по ЮФО. Рег. номер ПИ № ФС 10-6526 от 5 марта 2007 г.

E-mail: serdalo@yandex.ru Сайт газеты: serdalo.ru.

Набор и верстка произведены в компьютерном центре издательства газеты «Сердало».

Время подписания номера по графику в печать: 24 июля 2024 г. Фактически 17:20.

Точка зрения авторов может не совпадать с позицией редакции. При перепечатке ссылка на газету обязательна. Письма, рукописи, фотографии, рисунки не рецензируются и не возвращаются. Свободная цена

Газета отпечатана в издательстве «Южный регион», с готовых диапозитивов Адрес: 357600, Ставропольский край, г. Ессентуки, ул. Никольская, 5. Заказ № 1435 Тираж: 2000 экз.

Къаман фитнеса оагӀонцара бувзам чӀоагӀбир спорта гӀулакхех йолча Министерствос

Гьагенакъан Марина

Кавказерча инвестицией кхетаче, физически культурахи спортахи йолча Министерствос бувзам чӀоагӀбир, Къаман фитнеса оагӀонца. Белгалде деза, из гӀулакх шаккха оагӀонна пайда беш хулилга. Из хоам «Сердалога» бир министерствон зарбан болх лелабераша.

«Спорта дӀакхӀарал дешар, в ИашагӀкхетараш дӀакхӀаргда оагӀонца. Министерствон хьалха латтача Белхарой Руслана яхачох, вай мехкарча спорта хьал дикка тоадеш гӀа ба из», - йоах тхога кхӀаьчача хоамо.

«Мехкарча бахархой спортацара бувзам чӀоагӀбеш, хургда из гӀулакх. Цунга хьежа, 2030-ча шерга кхачалехь, спорта оагӀонца кхоачашде дезараш боагӀача боарам тӀа даха аьттув хургба вай», - белгалдир Белхарой Руслана.

Журналиста Кхоартой Мурада хетаяь жӀакех яхь хилар МагӀалбике

Гьазданаъкъан Ахьмад

Массанена вовзаш хиннача йоазонхочоа, журналиста Кхоартой Мурада хетаяь жӀакех йола яхь хилар МагӀалбике. Мурада кхоллам лоархӀача, жӀакашцара безам лакха болча бахархошта доккха совгӀат хилар цу гӀулакхах.

«Республикера эггара дикагӀа бола жӀакех ловзараш гулбелар цига. ХӀара шера дӀакхӀаьш я из яхь вай мехка. Лакха начӀал хинна журналист, йоазонхо дагалаьцар цу кхетаче», - дийцар «Сердалога» шахьарерча администрацена кулгал деча Галай Мусас.

ХӀаравар лакха говзал

гойта герташ, даяхар яхь. Котало яккхар Осменаъкъан М-Б., Оздой М., Дзврананаъкъан М-С. СовгӀаташ, ахча денна белгалбир котбӀаннараш. Яхь вӀашагӀеллача «МагӀалбикера хоамаш» яхача газета керттера редактор волча Кхоартой Ахьмада баркал аьлар дакъа лоацаш хиннарашта, иштта из гӀулакх

дӀадахьа гӀо даьча «Къона патриот» яхача оагӀонна кулгал деча Бохтаранаъкъан Мадинайна.

Теркалде деза, Кхоартой Мурада «Сердало» газета редакче керттерча редактора гӀонча волаш, корреспондент волаш, дуккхача шерашка хьинаре кӀахьийгалга.

ГӀобьявления

В соответствии с Законом Российской Федерации от 26 июня 1992 года № 3132-1 «О статусе судей в Российской Федерации» Квалификационная коллегия судей Республики Ингушетия объявляет об открытии вакантной должности судьи Арбитражного суда Республики Ингушетия.

Заявления и документы, перечисленные в пункте 6 статьи 5 вышеуказанного закона Квалификационной коллегией судей Республики Ингушетия принимаются с «25» июля 2024 г. до 18:00 ч. «14» августа 2024 г.

Обращаться по адресу: г. Магас, ул. К. Кулиева, д. 6, Управление Судебного департамента в Республике Ингушетия к секретарю квалификационной коллегии судей Республики Ингушетия.

Утерянные аттестаты серии №00624001044903 (2017 г.), №00624001044815 (2015 г.) выданные СОШ №4 г. Назрани на имя Оздоева Иссы Мустафаевича, считать недействительными.

Утерянный аттестат серии №00624006130592, выданный СОШ №4 г. Назрани в 2020 г. на имя Ведзижева Камаудина Мусаевича, считать недействительным.

Ялх майдилг яхьаш, цӀабаьхкар вай спортсменаш

Гьагенакъан Марина

Ший лоӀамерча кӀалкхетаргах латарах йола ерригача Россее къамашта юкьера яхь, вай спортсменаш хьалха болаш чакхьялар. Якутера 5 дошо, цаӀ боарза майдилгаш яхьаш,

цӀакхӀаьчар вай къона спортсменаш. Из хоам «Сердало» газетата бир спорта гӀулакхех болча викалаша.

«Олимпийски ловзарашка котваьннача Пинигин Павла хетаяь яр «Якуте-

ра цӀермашиннаъкъаш» яхача оагӀонца дахьош хинна ерригача Россее яхь.

«Чингиз» яхача спорта клуба доакъашхоша дошув дера республиканна. Поаланкой Ӏалихан 44 кг дозал дарашца латаш хилар, Евкуранаъ-

къан Мухьмад - 62 кг. 18 шерга кхачанза болча спортсменашта юкье лакха говзал гойтар СапраӀаланаъкъан ИсмаӀала (51 кг), Чананаъкъан Заьлмахас (55 кг), Йовлой СамаӀла (65 кг). Евкуранаъкъан Мухьмада боарза майдилг ера вай спорта.